



---

ÁLLAMI  
SZÁMVEVŐSZÉK

## **Az állam gazdasági szerepvállalása megújításának szükségessége – az ÁSZKUT kutatásainak néhány fontos tanulsága**

***Dr. Pulay Gyula, az ÁSZKUT főigazgatójának előadása a  
„Közpolitikai kihívások az új évtizedben” konferencián  
Budapest, 2010. május 19.***

---

# **Az állami gazdasági szerepvállalásáról tanulmány témakörei**

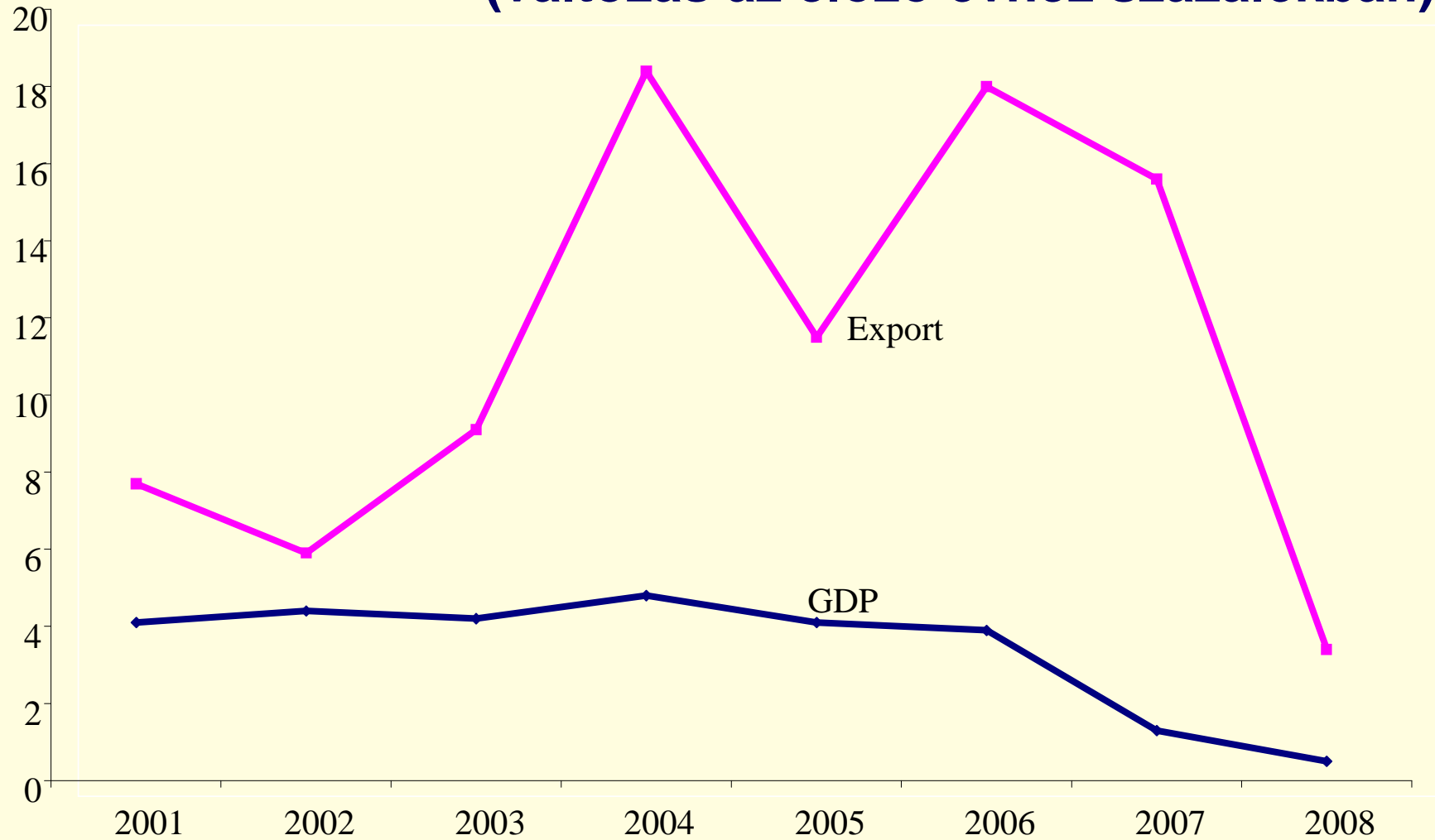
---

- Az állam gazdasági szerepvállalásának változása nemzetközi trendek alapján.
  - A magyar államműködés elmúlt 20 éve főbb tapasztalatainak áttekintése:
    - integrálódás felzárkózás nélkül
    - nagy és nem hatékony kormányzati szektor paradoxonja.
  - A magyar állam szerepvállalásában szükséges változtatások felvázolása.
-

# Világpiaci integrálódás hazai felzárkózás nélkül: duális gazdaság

- Dinamikus exportnövekedés a külföldi tulajdonú vállalatok bázisán
  - Kiemelkedően korszerű exportszerkezet
  - Viszonylag kis munkahelyteremtő hatás
  - Gyenge dinamikájú és kevésbé versenyképes hazai kkv. Szektor
  - Munkahelyteremtés helyett önfoglalkoztatás
-

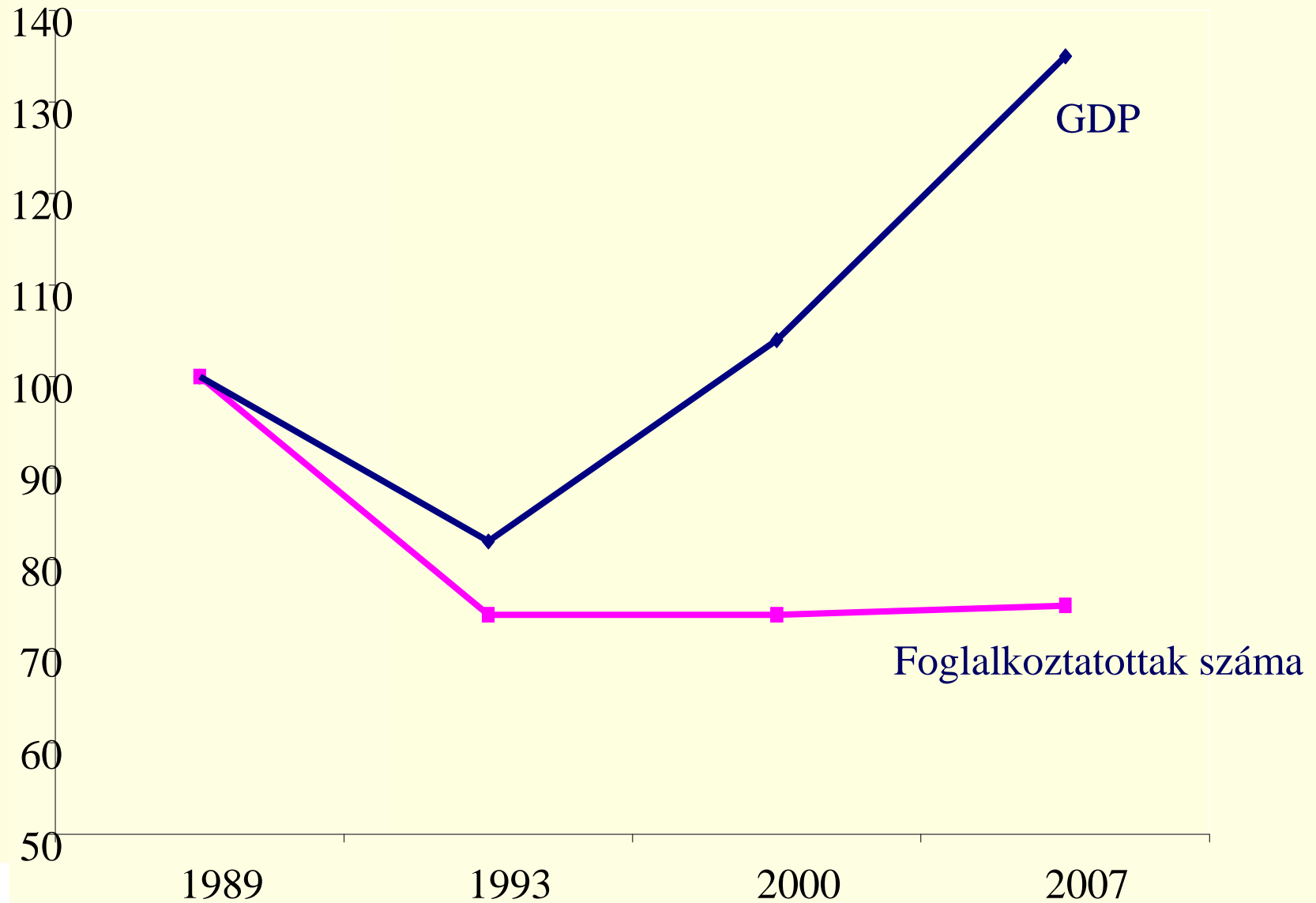
## A magyar GDP és az export 2001-2008 közötti éves növekedési ütemének eltérő trendvonalja (változás az előző évhez százalékban)



## Az export megoszlása a tényezőintenzitás alapján<sup>5</sup> (2006 a teljes export százalékában)

|                       | Nyersanyag-<br>intenzív | Munka-<br>intenzív | Tőke-<br>intenzív | K+F-<br>intenzív |
|-----------------------|-------------------------|--------------------|-------------------|------------------|
| 15 régi tagál-<br>lam | 15                      | 15                 | 23                | 47               |
| 10 új tagállam        | 14                      | 20                 | 25                | 41               |
| <b>Magyarország</b>   | <b>9</b>                | <b>10</b>          | <b>16</b>         | <b>65</b>        |
| Lengyelország         | 16                      | 22                 | 27                | 35               |
| Csehország            | 8                       | 18                 | 29                | 45               |
| Szlovákia             | 12                      | 16                 | 36                | 36               |
| Szlovénia             | 6                       | 22                 | 32                | 39               |

## A GDP és a foglalkoztatás színvonalának szétválása a rendszerváltás utáni két évtizedben (1989=100)



## A vállalatok súlya (%-ban) a foglalkoztatásban és a GDP előállításában nagyságkategóriák szerint a Magyarországon és az EU-ban <sup>7</sup>

| Vállalati méret      | A foglalkoztatottak aránya |          | Hozzáadott érték aránya |          |
|----------------------|----------------------------|----------|-------------------------|----------|
|                      | Magyarország               | EU-átlag | Magyarország            | EU-átlag |
| <b>Mikrovállalat</b> | 35,8                       | 29,5     | 15,8                    | 21,1     |
| <b>Kisvállalat</b>   | 18,9                       | 20,6     | 16,3                    | 19,9     |
| <b>Középvállalat</b> | 16,2                       | 16,9     | 18,1                    | 17,9     |
| <b>KKV-k</b>         | 71,0                       | 67,1     | 50,2                    | 57,9     |
| <b>Nagyvállalat</b>  | 29,0                       | 32,9     | 49,7                    | 41,1     |
| <b>Összesen</b>      | 100,0                      | 100,0    | 100,0                   | 100,0    |

## Az innováció alkalmazásának indikátorai az EU-ban és Magyarországon (2006)

| <b>ALKALMAZÁS</b>  | <b>EU 25</b> | <b>HU</b> |
|--|--------------|-----------|
| Foglalkoztatás a csúcs-technikai szolgáltatásban (az összes munkaerő %-ában)                   | 3,26         | 3,37      |
| A felső-közepes és csúcstechnikai iparban foglalkoztatottak (a teljes munkaerő-állomány %-ban) | 6,63         | 8,41      |
| Az összes exporton belül a csúcstechnika aránya  | 16,7         | 20,2      |

## **A vállalkozások innovációs aktivitásának néhány indikátora az EU-ban és Magyarországon (2006)**

| <b>INNOVÁCIÓ ÉS VÁLLALKOZÁS</b>   | <b>EU<br/>25</b> | <b>HU</b> |
|---|------------------|-----------|
| A kis- és közép-vállalatokon belül az innovációban aktívak aránya (%-ban)       | 21,6             | 9,3       |
| A kis- és közép-vállalatokon belül az innovációban együttműködők aránya (%-ban) | 9,1              | 6,6       |

# **Nagy és nem hatékony kormányzati szektor paradoxonja**

---

- A szocializmus újra-elosztási arányait a 90-es évek elejére a jóléti államok elosztási arányai váltották fel
  - Külföldi hitelekre alapozott „jóléti rendszerváltás”, majd felemás korrekció
  - A regionális versenytársakhoz képest túlelosztás a gazdasági és az adminisztratív állami funkciók esetében is.
-

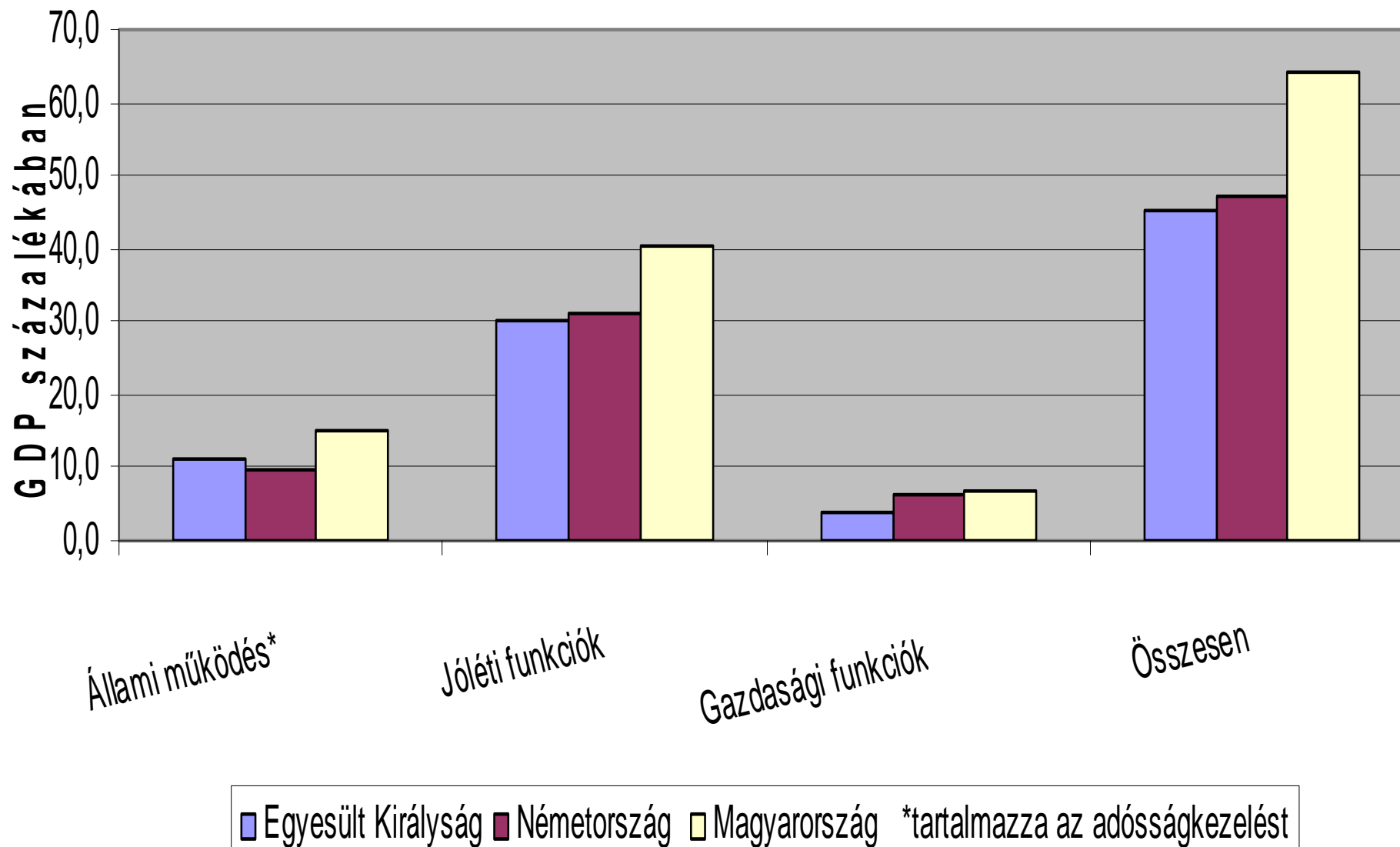
## **Nagy és nem hatékony kormányzati szektor kialakulásának okai**

- A „túlfejlett” jóléti rendszert mellett a gazdasági szféra túl nagy összegeket kap (vissza) a központi költségvetésből.
- A választói rétegeknek történő osztogatás, járadékvadászat.
- A politikai pártok kooperációs készségének a hiánya.
- A megkezdett reformok is félbeszakadtak, vagy megrekedtek a felszínen.

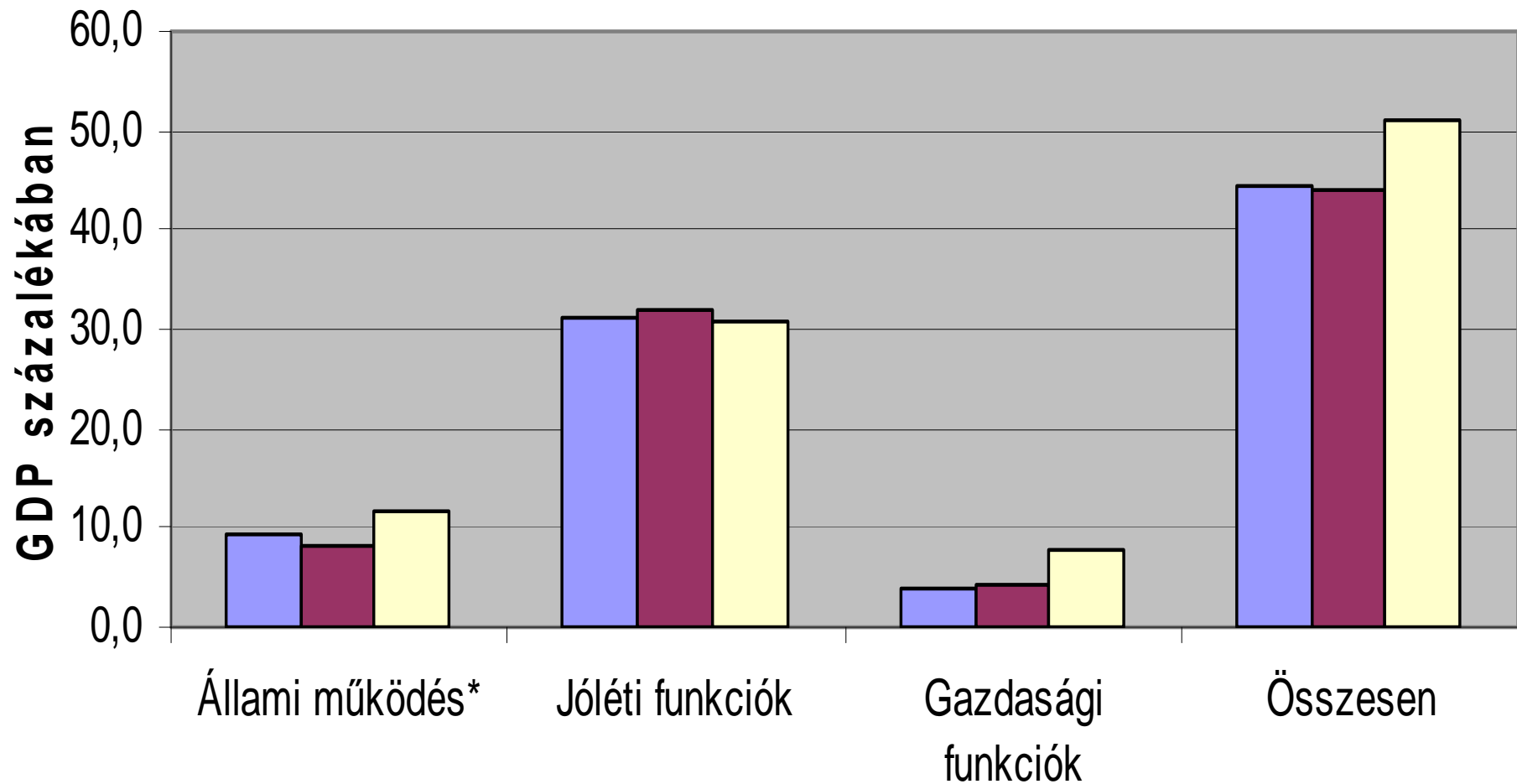
# Az állammodell választásának bizonytalanságai

- „éjjeliőr állam” vagy jóléti állam vagy fejlesztő állam.
- Helyette: „fekvőrendőr állam”
  - szétterül
  - nem irányít csak fékez, véd, de akadályoz is
  - megkerülhető stb.

## Államháztartási kiadások - főbb funkciók (1992)

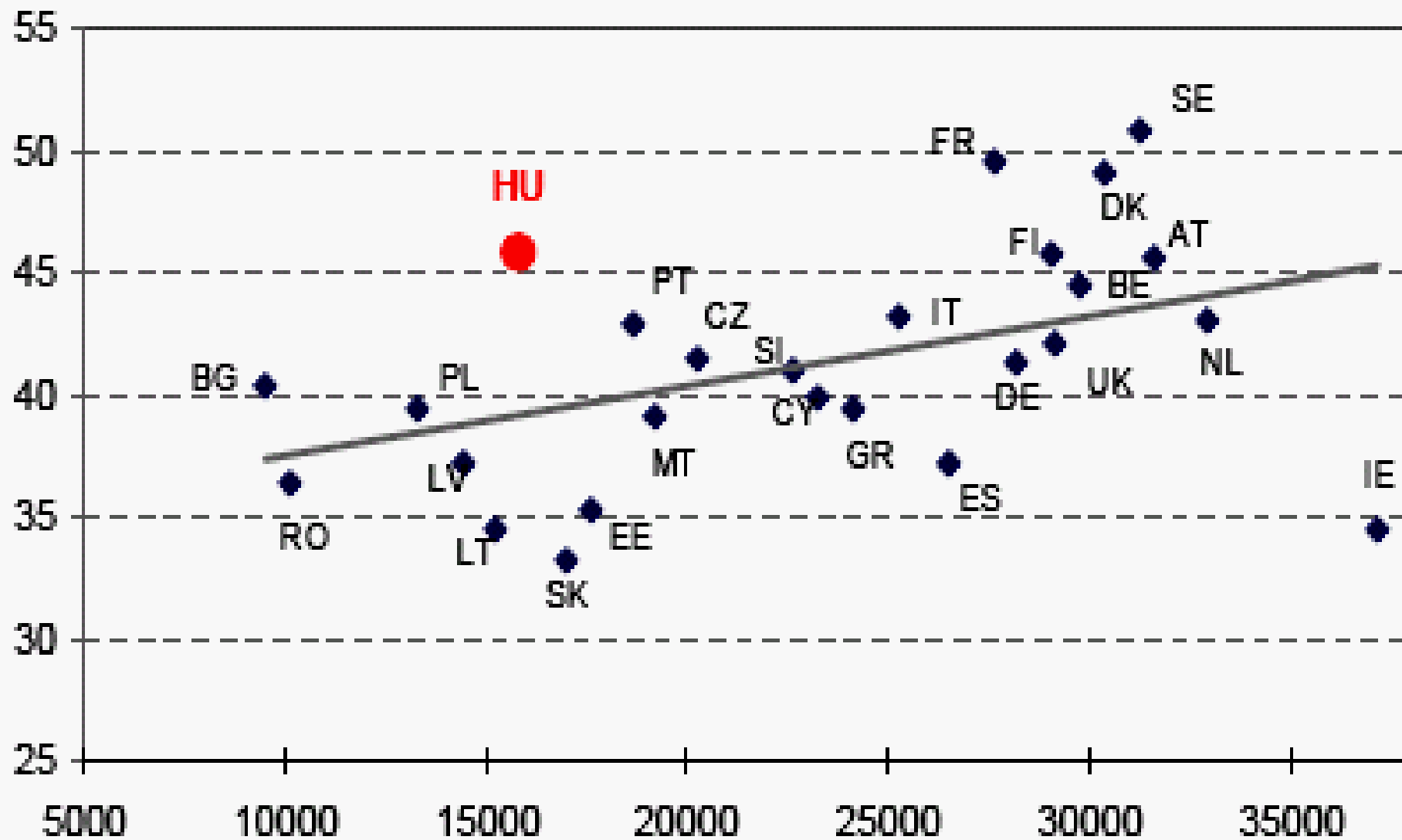


## Államháztartási kiadások - főbb funkciók (2007)



■ Egyesült Királyság ■ Németország ■ Magyarország \*tartalmazza az adósságkezelést

# Elsődleges kiadás/GDP és az 1 főre jutó GDP (2007)



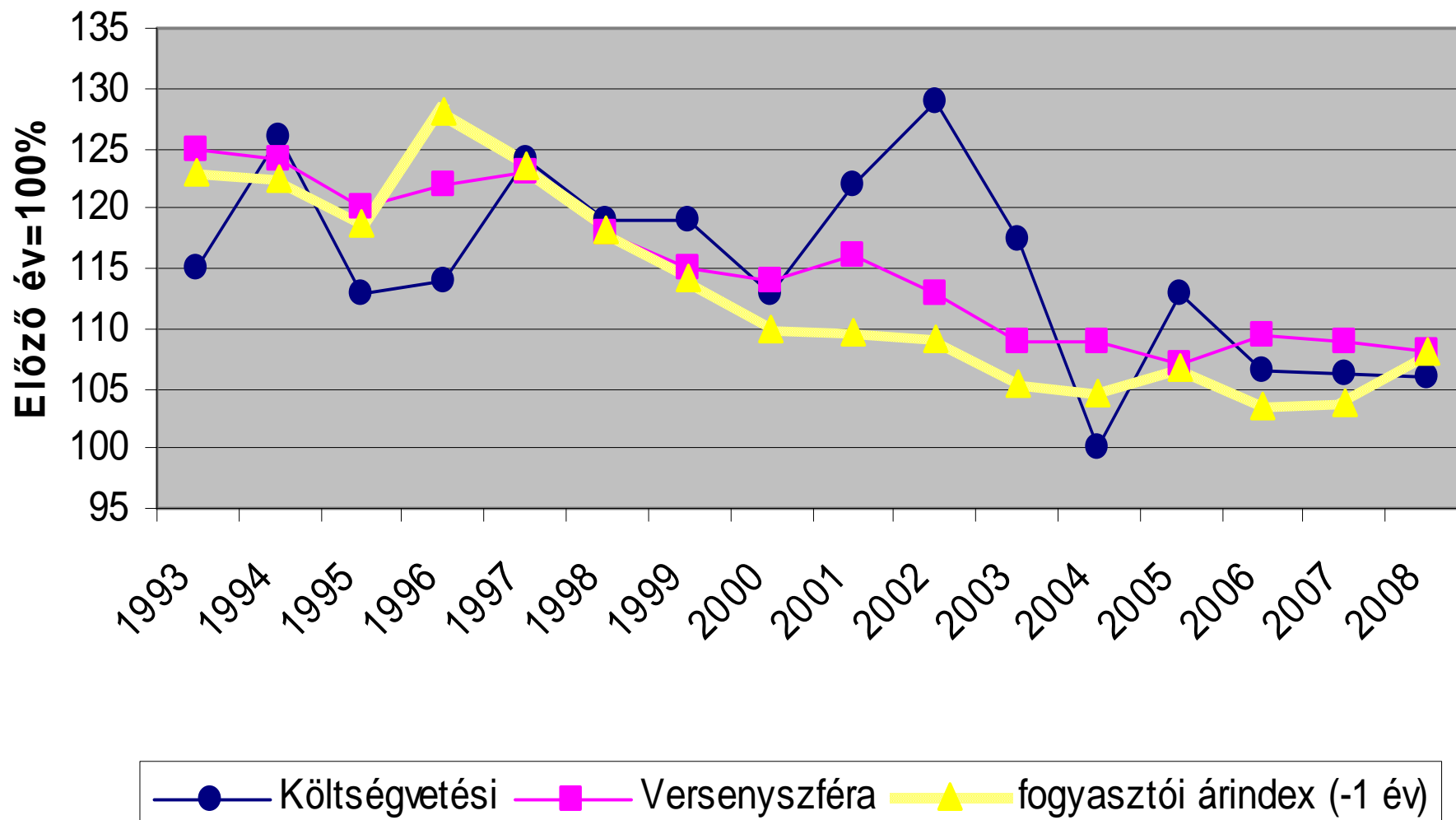
Forrás: Eurostat

GDP/fő (PPS)

# A keresetek inflációkövetése 1993-2008.

16

## Bruttó átlagkeresetek



# Az állam szerepvállalásában szükséges változtatások

- Fenntartható fejlődés – eltartható állam
- Fenntartó állam – eltartó fejlődés
- A magyar államnak nemcsak a versenyképesség általános feltételeinek biztosítását, hanem a felzárkózást is kell szolgálnia.
- Fejlődésorientált gazdaságirányítás. Elemei:
  - a közösen kialakított célok és stratégiák,
  - a teljesítmény- vagy programalapú költségvetés alkalmazása,
  - a szakmai bizonyítékon alapuló döntési rendszer működtetése,
  - a nyilvános elszámoltathatóság.

# **Magyarország versenyképessége<sup>18</sup>**

## **————— érdekében a legsürgősebben javítandó területek**

**A közterhek mértéke, szerkezete, a szabályozás átláthatósága, instabilitása**

**Az államháztartási hiány és az államadósság mértéke**

**A politikai (kormányzati) döntéshozatal átláthatatlansága, inkonzisztenciája**

**Az oktatási rendszer hatékonysága**


**Korrupció, feketegazdaság**

**K+F kiadások elégtelensége, rossz szerkezete**

# A feladatok logikai sorrendje

---

- Az állami feladatok tartalmi meghatározása és szabályokba foglalása
  - Jövőkép meghatározása
  - A nemzetgazdaság tervezési rendszerének létrehozása
  - Nemzeti fejlesztési stratégiák kidolgozása
  - A közpénzügyi menedzsment modernizálása
    - A „jó kormányzás” elveinek érvényesítése a közpénzügyi szabályozásban
    - A költségvetési tervezés megújítása
    - Az államháztartási információs rendszer korszerűsítése
  - A versenyképesség javítása
-



**Köszönöm a figyelmet!**

